

3579

Ա. ԿԵՐԱԿՈՍԷԱՆ

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ
Կ Ի Ն Ո Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ
ԿԻՆՈՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ՀԱՄԱՐ

778.5

Կ-53

ԳՅՈՒՂԷՐՈՏ

1934

ՅԵՐԵՎԱՆ

778.5
4-53

Ա. ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ
Կ Ի Ն Ո Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք

ՀԱՆՐԱՄԱՋԵԼԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ
ԿԻՆՈՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ՀԱՄԱՐ

(11261)

Պատ. խմբագիր՝
Դ. ԴՋՆՈՒՆԻ

ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՍԷ

Կույտուրական կինոյի կազմակերպման և կինոյի շուկայի մասնաշաղկապ, քաղաքատիրական աշխատանքների ծավալման գործում մի կողմից՝ անհրաժեշտ փորձի բացակայությունը և մյուս կողմից՝ հայերեն լեզվով համապատասխան զբաղմունքի չունենալը՝ մեր առաջ հրամայողական անհրաժեշտությունները կինո մասնաշաղկապի աշխատանքներով զբաղվող կույտ-բանակային համար լույս ընդլայնելի հանրամատչելի ուղեցույց: Թյուրիմացությունից խուսափելու համար պիտի նշել, վերայից աշխատությունն որդեկաբնույթ չունի, այլ ավելի շուտ իրենից ներկայացնում է այդ ուղղությամբ յեղած ուսերեն զբաղմունքի հանրամատչելի շարադրություն, հարմարեցրած Հայաստանի պայմաններին:

Չնայած այդ բանին, մենք համոզված ենք, վերբերողները բոլոր հնարավորություններն ունի ոգնելու կինո մասնաշաղկապի աշխատանքներով զբաղվող ընկերության իր պրակտիկ աշխատանքների ժամանակ:

Մի կողմից անհրաժեշտ փորձի կուտակումը և մյուս կողմից կինո մասնաշաղկապի արժեքավոր դիտողությունները բերողների թերությունները հնարավորություն կտան մեզ հետագայում վերափայտելու բերողները, վերացնելու մի շարք թերությունները և ավելի վերակալ դործ տալու կինո մասնաշաղկապի աշխատողին:

ՀՍԽՀ ԺԿԽ-ին կից կինո-Ֆոնո
տեղյակագրության վարչություն

Մեղադրել՝ Խ. Այվազյան
Հանձնվել է արտագրության 27-ին,
Մոսկովի և տպագրվել է 1984 թ. մայիսի 26-ին:
Չլավիտ 8939, Տիրան 1574/Պատվար № 318

ԹԵՐԵԼԱՆ, ԳՅՈՒՂՀՐԱՏ ԳՄԱՐԱՆ, ՆԱԼԱԳՅԱՆ 50

ԿԻՆՈՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԶՈՐ

ՄԻՋՈՅ Ե

Կինոն, վերապես արվեստի մի ճյուղ, բացառիկ
 փարեոթություն ունի հասարակական տնտեսական-
 քաղաքական կյանքը հիմնովին վերափոխելու բնագավա-
 ռում: Կինոն հզոր միջոց է ներազդելու աշխատավորա-
 կան լայն զանգվածներին գիտակցական, հոգեկան, դե-
 ղարվեստական, քաղաքական աշխարհի վրա, նրանց
 մոբիլիզացիայի յենթարկելու սոցիալիստական շինարա-
 թության հրատապ խնդիրները լուծելու շուրջը: Հենց
 այդ պատճառով էլ ընկ. Լենինն ասել է, վոր «արվես-
 տի բոլոր ճյուղերից մեկ համար ամենակարևորն իմ
 կարծիքով՝ կինոն է»:

Խոշոր հաջողություններ են ձեռք բերված սո-
 ցիալիզմի համար մղվող պայքարը կինոյի միջոցով վե-
 րարտադրելու գործում: Սակայն կինոյի պրոլետարա-
 կան բովանդակությունն է— մասշտաբի— ձևով լայն աշ-
 խատավորական մասսաներին հասցնել նրանց հուզող
 խնդիրները, սոցիալիստական շինարարության խնդիր-
 ները սերտորեն շաղկապելով մասսաների կինո սպոր-
 տարկման գործի հետ և այդ միջոցով կինոն դարձնել
 սոցիալիստական պլանների կատարման հղորդույն
 միջոցներից մեկը: Կինոյի շուրջը տարվող
 մասսայական-քաղաքական աշխատանքները հանդի-
 սանում են այն կարևորագույն հատկությունը, վորով
 Խորհրդային կեննամատոգրաֆիան տարբերվում է
 քուրժուական կինոյից:

Խորհրդային կինոն չի կարող միայն կինո-նկար-ների ցուցադրման վայր լինել: «Կինոն պիտի լինի պրոլետարիատի գործիքը մյուս դասակարգերի վրա իր հեգեմոնիայի դեկլարութեամբ և ազդեցութեան համար մղվող պայքարում, կուսակցութեան ձեռքում նա պիտի հանդիսանա կոմունիստական լուսավորութեան և ազխտացիայի հզորագույն միջոցը» — ասված է Համ. Կ. (բ) Կ. 13-րդ համագումարի բանաձևում: Այնուհետև կինոյի խնդիրը կայանում է այն բանում, վոր նա ապահովի սոցիալիզմի շինարարների՝ բանվորների և կոլտնտեսականների ձգտումը կինոյից ստանալու հաճույք, հանդիս, իր կուլտուրական, քաղաքական մտկայողակի բարձրացումը (Համ. Կ. Կ-ի դեկտեմբերյան պիկետումի բանաձևից):

Կինոն պիտի լինի պրոլետարական և աշխատավորական մասսաների կուլտուրական հանգստի գեղարվեստական սպասարկումը, նրանց սոցիալիստական վերադաստիարակման և քաղաքական լուսավորական աշխատանքների հետ խելացիորեն շաղկապելու կուլտուրական ոջախը: Հենց այդ աշխատանքների վրա յի, վոր մինչև այժմս պատշաճ ուշադրութեւն չեն դարձրել վոչ միայն կինո կազմակերպութեւնները, այլև շատ շրջանային կազմակերպութեւններ:

Չնայած այն խոշոր նշանակութեանն ու դերին, վոր ունի կինոն սոցիալիզմի կառուցման և դասակարգերի լիկվիդացիայի գործում, նա զեռես չի արժանացել մեր մի շարք շրջանային կազմակերպութեւնների պատշաճ ուշադրութեանը:

Հաճախ, յեթև կատարվում է այս կամ այն նկարի սոսկ ցուցադրումը, կինո սպասարկումն ամբողջապէս ապահոված է համարվում: Յերբեմն վորոշ աշխատողներ միանգամայն սխալ են պատկերացնում մեր

խնդիրները կուլտուրական շինարարութեան բնագավառում և միանգամայն անթույլատրելիորեն թերահաճառում են կուլտուրական հեղափոխութեան խնդիրները, այդպիսին կոպիտ կերպով անջատելով սոցիալիստական շինարարութեան ընդհանուր գործից: Անկասկած յուրաքանչյուր կոմունիստ, կուսըջիջ, հարվալային պիտի յեռանդուն պայքար մղի կուսակցութեան առաջադրած պլանների կատարման համար, բայց խնդիրն էլ այն է, վոր կուսակցութեւնը սոցիալիզմի կառուցման կարևորագույն ճակատամասերից մեկը միշտ համարել և համարում է կուլտուրական հեղափոխութեւնը: Դրանում համոզվելու համար մեջ բերենք ընդ. Լենինի հետեյալ խոսքերը.

«Մեզ համար բովանկան է այժմ կուլտուրական նեղութիւնը, վորպեսզի դառնանք ամբողջապէս սոցիալիստական յերկիր»:

Իսկ կուլտուրական հեղափոխութեան կարևորագույն ողակը կինոն է, վորը սակայն պատշաճ դնահատութեան յերբեմն չի արժանանում:

Նման տրամադրութեւնների արդյունք է նաև այն, վոր ինչպէս կինոաշխատողները, նույնպէս և գրողական ու շրջանային շատ կազմակերպութեւններ, անթույլատրելի կերպով թերագնահատում են կինո նկարի շուրջը ծավալվելիք մասսայական քաղաքական աշխատանքները: Դեռ ավելին: Այդ բնագավառում — շատ շրջաններում — անդամառաջին քայլերը չեն սրված: Կինոմասսայական աշխատանքը թողնում են միայն մեխանիկի վրաս: Այդ գործին չեն լծվում գյուղի կուլտուրական ուժերը:

ԱՆՆԱԶԵԼ ԵՐԱՆԵՐ, ՏԱԼ ՆՐԱՆ ՎՈՐԱԿՍԱԼ ՌԵՊԵՐՏՈՒՄ

Սմեհադիսավոր և անթույլատրելի բացը կինո սպասարկման բնագավառում այն է, վոր մենք չու-

նենք մինչև այժմ ճշտված համապատասխան ուսուցիչ-տուար, վորի հետևանքով գյուղի և քաղաքի կիսոսպասարկումը չի շաղկապվում անցկացվող տնտեսական-քաղաքական կամպանիաներին: Ուրիշակ՝ շատ հաճախ դարձանագրանի վերաբերյալ նկարը գյուղ և մտնում բերքահավաքի յեռուն շրջանում, կամ բամբակացան շրջաններն են ուղարկում ծխախոտագործության վերաբերող ագրոֆիլմ և ընդհակառակը: Սա սրգյունք է այն բանի, վոր շատ կիսոս-աշխատողներ (հատկապես պրոկատի գծով) բավարար պատկերացում չունեն տվյալ շրջանի եկոնոմիկայի, կուլտուրական-քաղաքական կյանքի մասին, չգիտեն ընտելության կենցաղը, սովորությունները, մոտիկ անցյալի պատկերը և այլն:

Այդ միանգամայն աննորմալ դրությունը վերջ տալու համար, անհրաժեշտ է, վորպեսզի կիսո աշխատողը, հատկապես կիսո-մեխանիկը, լրիվ պատկերացնի տվյալ շրջանի տնտեսական-քաղաքական-կենցաղային պատկերը: Եթե նա ուզում է իր մասսայական-քաղաքական աշխատանքները դնի իրական հողի վրա, նա պետք է նկարի բովանդակության համապատասխան փաստական նյութեր վերցնի տվյալ շրջանի կամ գյուղի իրական կյանքից:

Այդ նպատակով միանգամայն անհրաժեշտ է ունենալ յուրաքանչյուր շրջանի պատկերա-անցագիրը, վորում փաստական տվյալներով պետք է ցույց տրվեն հետևյալ տեղեկությունները՝

1. Սպասարկվող կետերը, կետերի աշխարհագրական դիրքը, նրանց միջի տարածությունը, կապի և հաղորդակցության միջոցները, ազդաբնակություն կաղմը (դասակարգային, ազգային, կուսակցական, սեռակառ):

2. Բնակչության դրադմունքը (անասնապահություն, դաշտավարություն, արդյունաբերություն-մշակվող կուլտուրաներ, նրանց տեսակարար կշիռը և այլն):

3. Շրջանի պատմական տնտեսական համառոտ ուրվագիծը, ուր պետք է հիշատակվի քսաներորդ դարից սկսած պատմական դեպքերը, այն է՝ մասնակցությունը հեղափոխական շարժումներին, խորհրդայնացման ետապները, պայքարը դաշնակցություն դեմ, ազգայնական և կրոնական կազմակերպությունների դեմ, շրջանի տնտեսական զարգացման հեռանկարները, շրջ հնգամյակի նախագծումները—կիրառումը, կոնկրետվացման հաջողությունները և այլն:

4. Կուլտուրական աճման համառոտ ուրվագիծը—դպրոցների, հիվանդանոցների, քաղլուս հիմնարկների թիվը, գրագիտության տոկոսը և այլ տվյալներ:

Այսուհետև տվյալներ կենցաղի, սովորույթների, կրոնական դավանանքի, հակակրոնական շարժման, խորհրդային, կուսակցական և այլ կազմակերպությունների կառուցվածքի և այլնի մասին:

Անցագրի կարևոր քաղաքական նշանակությունից յեղնելով, անհրաժեշտ է այդպիսին կազմելու աշխատանքներին մասնակից դարձնել վոչ միայն կիսո աշխատողներին, այլև շրջանի կուսակցական, կոմյունիստական և խորհրդային կազմակերպություններին:

Այդպիսի անցագիրը լիակատար հնարավորություն է տալիս յուրաքանչյուր կիսո աշխատողին կազմակերպվելու միջավայրին համապատասխան, ճիշտ կերպով նախագծելու և պլանավորելու տվյալ շրջանի կիսո սպասարկումը և քաղլուս մասսայական աշխատանքների կազմակերպումը:

Կիսո սպասարկումը և մասսայական քաղաքական աշխատանքները ժապավենի շուրջը, մեղ համար

ինքնապատակ չհն: Այդ աշխատանքները նպատակը պիտի լինի՝ 1. նկարը դյուրըմբռնելի դարձնել դիտողի համար, 2. մասսայի ուշադրութիւնը սրել սոցիալիստական շինարարութեան հրատապ խնդիրների վրա, 3. նկարի բովանդակութեան համապատասխանող տեղական նյութերն ուղտագործել՝ պայքարելու զանազան բացասական յերևոյթներէ, սովորույթներէ, հասարակական չարիքների դեմ (հարբեցողութիւն, կրօնամոլութիւն, անկազմակերպութիւն, պրոգռւններ և այլն), 4. բարձրացնել աշխատավորութեան հեղափոխական գիտելութիւնը, խորացնել այդ մասսայի մեջ դասակարգային ատելութիւնը ժողովրդի թշնամիների՝ կուլակ-դաշնակցական տարրերի նկատմամբ, 5. բարձրացնել աշխատավորութեան կուլտուրական մակարդակը: Սովորեցնել նրանց նոր ձևով աշխատելու, յուրացնելու 1-ին հնգամյակի կենսագործման հետեւանքով ստեղծված նոր արտադրութիւնը և նոր տեխնիկան, և այլն: Իսկ այդ գործում խոշոր չափով կարող ե ոժանդակութեան դալ կազմված անցագիրը: Վորպեսզի հնարավոր լինի կինո մասսայական աշխատանքները սերտորեն շաղկապել տվյալ շրջանի տնտեսական-կուլտուրական շինարարութեան կոնկրետ խնդիրների հետ և ճշտորեն իրագործել կինո մասսայական աշխատանքների վերևում նշված հիմնական նպատակադրումները, խիստ կաևոր ե անցագիրը լրացնել նոր փաստական մատերիալներով՝ վերցրած տվյալ շրջանի տնտեսական-քաղաքական կյանքից և այլն:

Անցագիրը չափազանց ոգտակար կլինի կինո աշխատողի-մասսավիկի համար, իր մասսայական-քաղաքական աշխատանքները կազմակերպելու այն հաշվով, վորպեսզի լուծում տա դիտողին հուզող, նրան հետաքրքրող զանազան հարցերին: Այդ իսկ պատճա-

ռով մասսավիկի ամբողջ խնդիրը պիտի լինի իր աշխատանքները կազմակերպել այն հաշվով, վորպեսզի աշխատավորը դալով կինո վոչ միայն զվարճանա, հագուրդ տա իր կուլտուրական, դեղարվեստական պահանջներին, այլև ստանա իր վաղվա աշխատանքների ծրագիրը՝ դաշտում կամ գործարանում:

ԼԻՆԵՆԻ ՄԱՍՍԱՎԻԿՆԵՐ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆԵՐ

Նկարի ցուցադրումը կարելի չէ կազմակերպել զանազան յեղանակով ու ձևերով: Կարելի չէ որինակ՝ նախորոք կազմակերպել զրույց՝ նկարում շոշափող հարցերի շուրջը, կամ այդ հարցերը փոքրիկ հոդվածով կարելի չէ լուսաբանել տեղական պատի լրագրում: Կամ առաջիկա կինո-սեանսի վերաբերյալ կարելի չէ կազմակերպել ֆոտո նկարների և այլ նյութերի ցուցահանդես, ինչպես և աչքի ընկնող վայրում կախ տալ պատկերավոր աֆիշա-հայտարարութիւն, փակցնել նկարի բովանդակութեան համապատասխանող լողունգներ և այլն:

Դրա հետ միասին զանազան ձևով ե կատարվում նկարի ցուցադրումը: Մի դեպքում ուղղակի բավականանում են նկարի սոսկ ցուցադրումով, վորը միանգամայն անընդունելի ձև ե, առանձնապես գյուղական շրջաններում, ուր կուլտուրական վորոշ հետաձնացութեան և ուսերենին չտիրապետելու հետեւանքով հաճախ անմատչելի չէ դառնում նկարի բովանդակութիւնը:

Ուրիշ դեպքում ցուցադրման միջոցին կարգացվում են մակագրութիւնները, բացատրվում առանձին մասերը, կազմակերպում են զրույց, ցուցահանդես և այլն:

Այդ բոլորը մի ավելորդ անգամ ապացուցում են, վոր կինո աշխատողին՝ սկսած կինո մեխանիկից, մեծ պահանջներ են առաջադրվում, և վոր նա անպայմանորեն պետք է նախապատրաստվի կատարելու այդ պահանջները: Այլ կերպ ասած, կինո-աշխատողի և կինո-մեխանիկի աշխատանքը չպետք է սահմանափակվի միայն կինո-ապարատը գործի դնելով. դա նրա աշխատանքի մի մասը, այն ել վոչ ամենակարևոր մասն է կազմում: Կինո աշխատողը պետք է միաժամանակ մասսայական-քաղլուս աշխատող լինի, վոր նրա աշխատանքների կարևորագույն մասը կազմի մասսայական-քաղաքական, դաստիարակչական աշխատանքները: առանց դրա յերեք հնարավոր չէ կինոն դարձնել սոցիալիզմը կառուցող միլիոնավոր մասսաների կոմունիստական դաստիարակության հզոր միջոց:

Բնական է, վոր ամբողջ կազմակերպչական, մասսայական աշխատանքները, վորոնք քանի գնում ավելի կարևոր նշանակություն են ստանում, չեն կարող կատարվել միմիայն կինո աշխատողների միջոցով: Այդ իսկ պատճառով միանգամայն անթույլատրելի պիտի համարել շատ շրջանային ու գյուղական կազմակերպությունների առանձին ընկերների անտարբեր վերաբերմունքը դեպի կինո մասսայական աշխատանքները:

Կինո մասսայական աշխատանքների կազմակերպման և ղեկավարման գործն ամբողջապես պետք է իրենց ձեռքը վերցնեն շրջանային, կուսակցական, կոմյերիտ միությունների կոմիտեները և ՄՏԿ քաղբաժինները: Նրանք անպայմանորեն պետք է իրենք կինո աշխատողի հետ միասին կազմեն այս կամ այն կինոնկարի շուրջը կազմակերպվելիք մասսայական աշխատանքների պլանը, որամադրեն համապատաս-

խան կադրեր այդ աշխատանքների կատարման համար, կատարեն աշխատանքի բաժանում և այլն, և այլն:

Այնուհետև այդ աշխատանքներում անպայման անհրաժեշտ է լայնորեն ներգրավել հետուցչությունը, կուլտ բանակայիններին, քաղլուս աշխատողներին, (կոլսոցային ակումբի, կարմիր անկյան վարիչներին, կուլտ կազմակերպիչ ընթերցողներին), գյուղատնտեսներին, բժիշկներին և այլն: Դեռ ավելին՝ կոլսոց ակումբների քաղլուս աշխատանքների մեջ անպայման զգալի տեղ պետք է տրվի կինո մասսայական աշխատանքներին: Նա անպայման պիտի ունենա այդ աշխատանքների պլանը՝ համաձայնեցված շրջանային կուսկոմի, ՄՏԿ քաղբաժնի և կինո աշխատողի հետ: Մասսայական աշխատանքների մեջ անպայման անհրաժեշտ է ներգրավել նաև կուլտնտեսային ակտիվը, կոմսոմոլին, կին կազմակերպությունը և այլն:

Այդ աշխատանքների ամբողջ հաջողությունը կա: ունի նաև կինո աշխատանքների պլանավորման հետ: Մինչև հիմա վոչ միայն մեր շրջանային կինո-աշխատողները, կինոբաղանները, այլև Հայկինոն չունեն մշակված հաստատուն ուղեկցող և շրջաններին նկարներով ապահովելու գործը մատնված է հաճախ պատահականության: Անհրաժեշտ է արմատականորեն փոխել այս դրությունը:

Աշխատանքի պլանավորման հետ միասին գյուղական, կոլսոցային կազմակերպությունները, կինո աշխատողները պիտի կատարեն նաև անհրաժեշտ կազմակերպչական աշխատանք:

Անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր գյուղում առանձնացնել առանձին ձեռներեց ընկերների, նրանց վրա դնել կինո մասսայական աշխատանքների կատարման պարտականությունը, նրանց կարողություններին հա-

մապատասխան: Որինակ, մեկին՝ կարելի չի հանձնարարել լողունգների և աֆիշաների գրելը, մյուսին՝ կոլխոզային բրիգադաներում նկարի շուրջը գրույցներ կազմակերպելը, 3-ին՝ պատի լրագրում հոգված գրելը, 4-ին՝ կոլխոզի կյանքից նկարի քովանդակությանը համապատասխանող նյութերի հավաքումը, 5-ին՝ նկարի բացատրությունը և վերջում կարծիքների ամփոփումը և այլն: Առանձնացված ընկերներից հիմնադրվում և կինո սերողների, կամ կինո մասսավիկների խմբակ, վորոնց ղեկավարությունը պիտի գտնվի կինոբազաների ձևերին: Այդ խմբակների հետ վերջինս պիտի կառարի անհրաժեշտ աշխատանք (սեմինարներ, կինո սեանսի, դիսպուտի միատեղ կազմակերպում և այլն): Ուր այդպիսի խմբակ հնարավոր չի կազմակերպել, անհրաժեշտ է առանձնացնել կինո լիազոր:

Կինո սերողների խմբակի և լիազորի հիմնական ֆունկցիան պիտի լինի մասսայական աշխատանքի կազմակերպումը: Նրանք պիտի նախապատրաստեն առաջիկա սեանսը, մասսայի ուղադրությունը բեռեռն ցուցադրվելիք նկարի վրա, նկարը շրջապատեն տեղական նյութով, կազմակերպեն դրույց, ղեկուցում, ցուցահանդես, լրագրային աշխատանք և այլն: Ակտիվ պիտի լայն ոժանդակություն ցույց տա կոլխոզների և այլ կազմակերպությունների հետ պայմանագրի կնքման գործում, նյութեր պատրաստի լուսաթերթի համար, կամ լույս ընծայի այդպիսին և այլն: Կինո սերողների խմբակը և լիազորը մշտական կապ են պահպանում կինո բազմակրի կամ միևնույնի հետ և տեղյակ են պահում գյուղացիներին առաջիկա կինո սեանսի մասին՝ իրենց կատարելիք մասսայական աշխատանքները միջոցով: Կինո աշխատողը պարտավոր է կինո սերող-

ներին, կամ լիազորին վաղորոք հանդամանորեն ծանոթ պահել նկարի բովանդակության ձեռնարկվելիք մասսայական աշխատանքների ձևերի մասին, վորպիսին նրան ուղարկվում է նկարի հետ միասին (լիբրետո):

Խմբակը, լիազորը կամ կինո աշխատողը անպայման պարտավոր են հաճախել կինո սեանսից հետո կատարել դիտողների կարծիքների հաշվառում: Նրանք պիտի կազմակերպեն նաև նկարների մասսայական քննադատություն, մասսայի դիտողությունները, պահանջները և կարծիքները գրի առնեն, ուղարկեն կինո կազմակերպություններին և թերթերին՝ ողորդորդելու նպատակով:

Կինո աշխատանքներին չափազանց խանգարում է այն միանգամայն անթույլատրելի կարծիքը, վորը կա շատ գյուղական և շրջանային աշխատողների մեջ, (ինչպես նշում է Համ Կոմկուսի Կենտկոմն իր մայիսի 7-ի վորոշման մեջ), ըստ վորի գյուղի կինո սպասարկումը դիտվում է վորպես ձրի և բարեգործական մի գործ, վորն արժանի չե վորեև ուղադրության կամ ոժանդակության: Ինչպես է, վոր ինչպես կինո աշխատողների, նույնպես և կինո սերողների ձեռնարկվելիք աշխատանքների հաջողությունը կախված է այն բանից, թե վորքանով հաջողությամբ կհաղթահարվեն այդ հետամնաց տրամադրությունները և լայն մասսաները կհամախմբեն կինոյի շուրջը:

ԿԻՆՈ-ՍԵԱՆՍԻ ՆԱԽԱԳԱՏՐԱՍՈՒՄԸ

Այժմ անցնենք կինո մասսայական աշխատանքների առանձին ձևերի լուսաբանմանը: Կինո սեանսի նախապատրաստման աշխատանքները սովորաբար սկսվում են հայտարարություն-տեխից: Սակայն մին-

չեմ յայժմ աֆիշաները գերազանցապես հայտարարութեան բնույթ են ունեցել. մինչդեռ աֆիշան պիտի նպատակ ունենա նախապատրաստելու դիտող հասարակութեանն առաջիկա կինո սեանսի համար, իր բովանդակութեամբ շարժի այդ հասարակութեան հետաքրքրութիւնը և նրանց ուշադրութիւնը սրի այն հանգուցային խնդիրների վրա, վորոնք շոգիւղում են նկարում: Նախապատրաստված դիտողը բնականորեն լարված հետաքրքրութեամբ դիտելով նկարը, ի վիճակի կլինի նաև ամբողջական պատկերացում ունենալ նրա մասին և գտնելու իրեն հուզող հարցերի լուծումը: Այդ իսկ պատճառով կինո-մասսայական աշխատանքի կազմակերպիչը պիտի վերջ տա աֆիշաների շարունակին և նկարի ռեկլամայի հին աշխարհաշով, վոր արտահայտի նկարի հանգուցային խնդիրները և շարժի մասսայի հետաքրքրութիւնը: Որինակ՝ «Տաք արշուն» նկարի ռեկլամները կարելի չէ գրել հետեյալ կերպ. «Եթե ուզում ես իմանալ ինչպիսի մարդիկ և պատրաստում կարմիր բանակը, արի կինո, դիտիր «Տաք արշուն» նկարը. կամ «Եթե ուզում ես իմանալ ինչ է տալիս կազմակերպված կոռուպտիվ տնտեսութիւնը գլուղացուն, արի կինո, դիտիր «Յերկրորդ քայլ» նկարը. բացատրական աշխատանքները և հարցերի պատասխանը կտա այս ինչ ընկերը»: Կամ թեկուզ վերցնենք «Մարդ և կապիկ» նկարը, վորը չափազանց հարմար նկար է հակակրօնական ագիտացիայի համար, այդ նկարի ռեկլամը կարելի չէ գրել այսպես՝ «Եթե ուզում ես իմանալ վորտեղից է առաջացել մարդը, շտապիր կինո, դիտիր «Մարդ և կապիկ» նկարը: Մարդու ծագման մասին խոսելու յի (ազգանուն), վերջում լինելու յի հարց ու պատասխանի յերեկո, վիկտորինա, պարզեատրում» և այլն:

38037-62 (1921)

Ամեն կերպ պետք է աշխատել նկարի բովանդակութեանը համապատասխանող տեղական յերեկոյթներ լուսարանել ռեկլամայում, շաղկապել տեղական խնդիրների հետ, որգանական կապ ստեղծելով նկարի բովանդակութեան և տեղական խնդիրների միջև: Որինակ՝ «Անապատի մարգարիտը» նկարը համապատասխանում է մեր ամբողջ ջրանցքային շինարարութեանը և վտուղման աշխատանքներին, հետևապես նկարի ցուցադրման ռեկլաման կարելի չէ գրել այսպես. «Ջրանցքային շինարարութիւնը յերկրին տալիս է անչափ հարստութիւն. այդ բանում համոզվելու համար անցիր կինո, և նայիր «Անապատի մարգարիտը» և այլն: Ամեն մի աշխատող պիտի յենի բերված որինականերից և սեփական նախաձեռնութեամբ կազմի աֆիշա-ռեկլամա նկարի բովանդակութեանը և արծարծվող խնդիրներին ու տվյալ վարի- յուրահատկութիւններին համապատասխան:

Կինո լիազորը կամ կուլտ բանակայինը միաժամանակ պետք է վաղորոք կոխող բրիգադներում կազմակերպի թուցիկ դրույց՝ առաջիկա կինո սեանսի մասին, անգամ հավաքի կուլտնտեսականների դիտողութիւններն ու առաջարկութիւնները ցուցադրումների, մասսայական աշխատանքների մասին:

Նույն նպատակով անպայման պետք է լայնորեն ոգտագործել ռադիոն, ակումբը, մամուլը:

Այդ աշխատանքների միջոցին կինո աշխատողն անմիջական շփման մեջ է մտնելու կենդանի մարդկանց հետ, վորոնք իրենց պահանջներով, կուլտուրական մակարդակով, տնտեսական պայմաններով ու կենցաղով մի խայտաբղետ պատկեր են ներկայացնում: Բնական է, նրանցից յուրաքանչյուրը տարբեր վերաբերմունք է ցուցաբերելու, ինչպիսի դեպի նկարը,

նույնպէս և դեպի մասսայական աշխատանքները։ Մասսայական աշխատանքներէ հաջող վախճանը դրա համար ել կախված և նաև առեղիտորէայի կազմէր։ Այդ իսկ պատճառով կինո աշխատողը պիտի խորը կերպով ուսումնասիրէ, ճանաչէ առեղիտորէան, կազմակերպութեաններէ հետ մեկ տեղ ստեղծի կազմակերպված դիտողներէ առեղիտորիս և մասսայական աշխատանքները ձեռնարկելիս հաշիւ առնի դիտողներէ պատրաստակարարութեան միջին մակարդակը։ Ռեկլամային դուզընթաց անհրաժեշտ և կազմակերպել ֆիզուրային պլակատներէ, ֆոտո նկարներէ ցուցահանդես, յեթե նկարի բովանդակութեանը պահանջում և, կարելի չէ ֆոտո նկարներ վերցնել նաև ալյալ կոլլազի կյանքից և դնել ցուցահանդեսում և այլն։

ՑՈՒՅՄԱՐԲԱՆ ՍԿԶԻՆ ՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Անհրաժեշտ նախապատրաստական աշխատանքներից հետո կարևորագույն նշանակութիւն ունի սեռանից (ցուցադրումից) առաջ տարվելիք մասսայական աշխատանքները, վորի նպատակը պիտի լինի առաջին հերթին ոգնելու դիտողին յուրացնելու, հասկանալու նկարում շոշափովող խնդիրները և նրանց լուծումը և ապա համապատասխան հետեւութեաններ կատարելու։ 2-րդ՝ նկարին համապատասխան նյութի լուսաբանմամբ մոքիլիզացիայի յենթարկել դիտողին, ալյալ վայրի հիմնական տնտեսական-քաղաքական խնդիրների շուրջը, բարձրացնել նրա ակտիվութեանն ալ խնդիրների լուծման գործում։ Նկարի բովանդակութեանը դիտողին դյուրըմբռնելի դարձնելու վրա անհրաժեշտ և լուրջ ուշադրութեան դարձնել, վորովհետև անվարժ դիտողը, հաճախ, ի վիճակի չի հետեւելու դեպքերի դարգացման ընթացքին, Ըմբռնելու նկարի բովանդակութեանը։

Այժմ տանք որանից առաջ տարվող մասսայական աշխատանքների մի քանի ձևերը։ Ամենապարզ և մասսայական դործադրում առացած ձևը դա ցուցադրումից առաջ տրվող համառոտ դեկուրումն և կամ դրույցը (10—15 բուկետից վոչ ավել)։ Բնականորեն զեկուցման կամ դրույցի բովանդակութեանը կազմելու յի ցուցադրվող նկարը և նրան համապատասխան տեղական փաստերի լուսաբանումը։ Նինո մասսայական աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքը պիտի լինի առաջին հերթին նկարի բովանդակութեանը։ Այնուհետև, յեթե նրա նարավոր և, որդանական աւելողութեան ստեղծելու միջոցով լուսաբանել տեղական փաստեր, յերեւելթներ, ապա պիտի կատարել ալյալի շաղկապում։

Ընդունենք, վոր ցուցադրում է «Մաղ Փուշ» նրկարը։ Զեկուցողը պետք է համառոտ կերպով տա Պարսկաստանի դասակարգային հալաբերութեանների պատկերը, խաղվուշների պայքարի ձևերը՝ առեւտրականների, մուլաւների դեմ, կրոնական նախապաշարութեանքների դեմ այդ պայքարում, բուսական և անդ իսկան իմպերիալիզմի մեքինայութեանները Պարսկաստանի անդորութեանից և հետաքննացութեանից եզտղիլու գործում, աշխատավորութեանը շահագործելու համար և այլն։ Իրա հետ միասին զեկուցողը պիտի տա հեղափոխական մասսաների հաղթանակի նախապայմանը շահագործողների դեմ։ Զեկուցումը հիմնականում պիտի հետապնդի դիտողին տալու պրոլետարիատի և ամբողջ աշխատավորութեան պայքարի միասնական նպատակը, նրա արմատները և կենսագործման ուղիները։

Բացատրական աշխատանքն ալյալիսով պետք է բղխի նախ և առաջ նկարի բովանդակութեանից, լուսաբանի նկարում արծարծվող հանգուցային խնդիրները և սերտորէն շաղկապելով պրոլետարիատի դասակար-

դային պայքարի նպատակներին, մասսաներին մոբիլիզացիայի յենթարկի այդ խնդիրները կենսագործման շուրջը:

Որինակ, սոցիալիզմի շինարարութեան, յերկրի ինդուստրացման, գյուղի կոլեկտիվացման վերաբերյալ նկարների բացատրական պետք է կատարվի այնպես, վոր կարողանա բարձրացնել մասսաների դասակարգային զգոնութեանը, աշխատանքային խանդավառութեանը, հոսրային գույքի պաշտպանման, աշխատանքի կազմակերպվածութեան, արտադրողականութեան բարձրացման, նոր տեխնիկայի յուրացման, կուլակային աւարների և նրանց փրկարարական գործունեյութեանը ջանքախելու, կարճ ասած—անդուստղարգ սոցիալիստական հասարակարգ կառուցելու շուրջը:

Նկարի շուրջը ցուցադրման սկզբին կազմակերպվող իսասայտկոն աշխատանքները չեն սպառվում դեկուցումներով և զրուցներով: Յեղնելով նկարի բովանդակութեանից և դիտողների զարգացման մակարդակից, միանգամայն անհրաժեշտ է կազմակերպել քաղ-մարտ, ագրոմարտ, վիկտորինա, ցուցահանդես, թուցիկ միտինգներ և այլն, լայնորեն ոգտագործելով տվյալ դուղի, շրջանի կյանքից վերցրած մատերիալները:

Որինակ՝ «Ջամալլու», «Աղդանշանը ջրվեժի մոտ» և այլ հեղափոխական-պատմական նկարների շուրջը կարելի յե կազմակերպել քաղ-մարտ՝ լուսաբանելու նկարում շոշափված գեղքերը, Հայաստանի հեղափոխական շարժման ետապները, տվյալ շրջանում, դյուղում տեղի ունեցած դատակարգային կովի ձևերն ու ետապները և այլն: Առաջարկվող հարցերը պիտի լինեն պարզ ու դյուղորմբունելի:

Յեթե ցուցադրվում է տնտեսութեան այս կամ այն ճյուղի վերակառուցմանը վերաբերվող նկար, ան-

հրաժեշտ է այդ դեպքում կազմակերպել տեխնիկական մարտ, լուսաբանել տնտեսական, տեխնիկական վերակառուցման խնդիրներն ու ուղիները, կուսակցութեան պայքարը տնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցման համար, տեխնիկային տիրապետելու կարևորութեանը, այդ աշխատանքների դրվածքը տվյալ ձեռնարկում, դյուղում, կուխոգում և այլն:

Բաղմարտը դեկաւարելու գործը բաժանախան պատասխանատու և դժվարին խնդիր է: Սյդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է այդ գործը վաւորոք հանձնարարել պատրաստված ընկերոջ: Սեանսի սկզբում կազմակերպիչը պիտի մի քանի բոպեյով հակիրճ հաղորդի նկարի բովանդակութեանը և նրա նշանակութեանը, վերից հետո նա հանդիսականներին առաջարկում է նախապես մշակված մի շարք հարցեր, բղխեցրած նկարի բովանդակութեանից, տվյալ վայրի պրակտիկայից և այլն:

Որինակ՝ դաշտավարութեան վերաբերվող նկարի շուրջը կարելի յե աւալ այսպիսի հարց.—«Էնչոյիսի միջոցառումներ են հարկավոր բերքատուութեանը բարձրացնելու համար: Վորոնք են ընկ. ՅԱՅՈՎԼԵՎԻ կողմից առաջադրված բերքատուութեան բարձրացման 5 նախապայմանները»: «Էնչպէս կարելի յե ունեւոր դարձնել կոլտնտեսականներին»: Բոլոր պատասխանները համառոտակի զրի յեն առնվում: Գրվում է նաև պատասխանողի աղջանունը: Սեանսի վերջում 10—15 բոպեյում ամփոփվում է քաղմարտի արդյունքները, նշում են ճիշտ պատասխանները և ապա համառոտակի տալիս տվյալ դյուղում, կուխոգում տարվելիք աշխատանքների պատկերը: Ծիշտ պատասխանող ընկերներն ստանում են համապատասխան նվերներ—գերազանցապես դրականութեան:

Սեանսի սկզբին տարվող մատուցական աշխատանքների ամենագրավիչ և ազդեցունակետ ձևը՝ ցուցահանդեսն է։ Ցուցահանդեսի ներգործութունը դիտողի վրա համեմատաբար ավելի զորեղ է։ Ըստմանդմանի մուցահանդեսի նպատակը պիտի լինի ծանոթացնել մասնաշին սովյալ ուսյոնի, շյուղի ձեռք բերած նվաճումներին՝ սոցիալիստական շինարարության դանաղան բնագավառներում։ Ցուցահանդեսի միջոցով անալոյման պիտք է լուսարանվի սովյալ, վայրի աշխատանքների թերությունները, աշխատանքների կադմաիւլւման վիճակը, սոցմրցակցության և հարվածայնության վիճակը, հանրային զուլքի պաշտպանության հերոսները, նրա թշնամիները և այլն։ Ցուցահանդեսի համար նյութ կարող է ծառայել նաև յերկու սիստեմների տնտեսական-քաղաքական կյանքին վերաբերվող սովյալներէ համեմատումը՝ պլակատային դիագրամաների ձևով և այլն։

Ցուցահանդեսի կազմակերպման դեպքում անալոյման անհրաժեշտ է լուսարանել սովյալ վայրի, շրջանի տնտեսական-քաղաքական, կուլտուրական պատկերը նախահադափուլական շրջանում, վորտիհանա ալլալիսի համադրումներն ավելի աբստահայիչ են դարձնում մեր հաշտությունները։ Ցուցահանդեսը կադմակերպելիս անհրաժեշտ է նրան այնպիսի ձև տալ, վոր հնարավոր լինի ոգտագործել շրջիկի միջոցով։

Ցուցահանդեսն անհրաժեշտ է բսմանել յերեք մասի։ որինալ՝ Հայաստանի խորհրդայնացման սութիվ կազմակերպվելիք ցուցահանդեսը կարելի յն կազմակերպել հետեյալ սխեմայով։—1. Հայաստանը մինչև Նոյեմբերյան հեղափոխությունը, 2. Հայաստանը արտւտարական դիկտատուրայի որոք—մինչև ցուցահանդեսի որը, 3. սոցիալիստական շինարարության սոտ-

ջիկա խնդիրները։ Այդ բաժիններն անհրաժեշտ է վերածել մատալորսպես հետեյալ յենթաբաժիններին։—

1. Արդյունաբերություն, 2. դուղատնտեսություն (նաև անասնապահություն), 3. կուլտուրա, կենցաղ և այլն։ Արանք իրենց հերթին կարելի յն ճյուղավորել այնպես՝ 1) արդյունաբերություն—ա) ծանր արդյունաբերություն, բ) ելեկտրիֆիկացիա, գ) թեթև արդյունաբերություն և այլն։ «Սոցշինարարության սոաջիկա խնդիրները» բաժնում անհրաժեշտ է լայն չափով ոգտագործել տեղական կոնկրետ մատերիալը։

Այդ նախատեղով սալիս ենք հետեյալ սխեման։—

ՀԱՏԱՍՏԱՆԻ Ս. Խ. Հ.

1-ից Բ. Ա. Ժ. Ի. Ն.։—Այսպիսին եր ցարի յեվ պաեմակնեի որոք՝

1. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.

ա) ծանր արդյունաբերություն (ալյումարդյունաբերություն, այսքան արտադրանք, հետաճաց տեխնիկա, մեքենաշինություն չկար)։

բ) ելեկտրիֆիկացիա—գրեթե չկար։

գ) թեթև արդյունաբերություն—մի քանի արհեստագործական ձևանաղներ, վորոնք դադարել էյին գործիւլը՝ ալլամիլյան կոիլների հետեանքով։

դ) արանապորտ՝ քայքայված (բանվարներէ թիվը)։

2. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ.— (արտադրանքը—ցանքերի տարածությունը, անասնապահությունը, տեխնիկական կուլտուրաները, արտադրության միջոցները, հողային հարաբերությունները, դյուղի դասակարգային դեմքը։

3. ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆ ԳԵՎ ԿԵՆՑԱՂ.

Անդրադետ ժամանակներ, վերոնք գտնվում էին կուլակներին, տերտերներին լծի տակ, (գլխադրողների քանակը, աշխատանքի տեղակայումը, ցածր աշխատավարձ, հիվանդանոցներ, համալսարան, թատրոն, կինո, ռադիո, բնակարանային պայմաններ և այլն):

2-րդ Բ Ա ժ Ի Ն

ԲՈՒՇԵՎԻԿՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐՔՈՒՄ, ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 13 ՏԱՐՈՒՄ ՓՈԽԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

1. Կիսադադուլից Հայաստանը դարձել է ինքուստիշակ-ազատության յերկիր, (թվեր արդյունաբերության արտադրանքի տեսակարար կշիռի մասին—ամբողջ տնտեսության արտադրանքի մեջ)։

ա) ծանր արդյունաբերություն (նոր գործարաններ և նրանց ծավալը)։

բ) ելեկտրիֆիկացիա (կայանների թիվը, կարողությունը)։

գ) թեթև արդյունաբերություն (գործարանների թիվը, տեսակները, ծավալը)։

դ) տրանսպորտ (նորակառույցներ, նաև խճուղիներ, ավտոմոտորիզացիա)։

ե) բանվոր դասակարգի աճը (թիվը)։

2. ԳՑՈՒՂԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

ա) հողային հարցի լուծումը

բ) ցանքերի տարածություն և բերքատվություն աճումն ըստ կուլտուրաների (թվեր)։

գ) գյուղի ինդուստրացումը և սոցիալիստական վերափոխումը (թվեր ՄՏԿ, խորհրդատեսություններ)։

արանց կարողությունը, կոլտնտեսության ամրացման և կուլակության լիկվիդացիայի մասին)։

դ) կոլտնտեսականի յեկամտի աճումը (թվեր)։

3. ՀՍՑԱՍՏԱՆՈՒՄ՝ ԱՃՈՒՄ Ե ՁԵՎՈՎ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹՅԱՄԲ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆ.

ա) գրագիտության տոկոսը.

բ) տարրական և միջնակարգ դպրոցների թիվը.

գ) ինտիտուտները պատրաստում են սոցիալիզմի կազմակերպիչ կադրեր (թվեր)։

դ) ռադիո, կինո, թատրոն (ձեռնարկներ թիվը)։

ե) մամուլ և գրականություն (գրքերի և լրագրերի տիրաժը, թիվը, աճումը)։

զ) առողջապահություն (հիվանդանոց, մսուր, կուրորտ, հանգստյան տուն և այլն)։

է) բնակ. շինարարություն.

ը) աշխատավարձի աճման դիագնոստիկա (թվեր)։

Ցուցահանդեսը կազմակերպողը պետք է ամեն կերպ խոստիի տվյալները սոսկ թվերով լուսաբանելուց։ Անհրաժեշտ է գերակշռություն տալ առանձնապես ցուցահանդեսի տվյալների պատկերային ձևին, լայն ոգտագործել եքսպոնատների, մոդելների յեղանակը, վորոնք ավելի արտահայտիչ ու գրավիչ են դարձնում ցուցահանդեսը։ Անհրաժեշտ է միաժամանակ յուրաքանչյուր բաժնում զետեղել ընկ. ԼԵՆԻՆԻ, ՍՍԱԼԻՆԻ, Կ. ՄԱՐԺՄԻ աշխատություններից, XVII համագումարի վորոշումներից վերցրած համապատասխան քաղվածքներ, յողունգներ։ Ցուցահանդեսին պետք է այնպիսի դասավորություն տալ, վոր նա ավելի արտահայտիչ լինի, վոր հեշտ լինի հնի և նորի համեմատությունը և այլն։ Այնուհետև անհրաժեշտ է առանձնացնել հատուկ հերթապահ ընկեր, վորը պիտի տանի բացատրա-

կան աշխատանք, կազմակերպի զրույց և պատասխանի ցուցահանդեսին վերաբերվող զանազան հարցերին և այլն: Անկասկած գյուղական աշխատողները կամ կինոմեխանիկը ի վիճակի չեն լինի այդ ձևի և ծավալի ցուցահանդես կազմակերպելու, թեկուզ հենց նրա համար, վոր ամեն մի գյուղում դժվար և ճարել նկարիչ, չեն լինի համապատասխան տվյալներ և այլն: Այս բանից յեկելով, նման աշխատանք պիտի կատարի բաժանմունքի կուլտ աշխատողը, կամ շրջ բազայի վարիչը: Նրանք համապատասխան տվյալներ կամ ստանում են մեզանից, կամ վերցնում են շրջգործկոմից և համապատասխան ուժերի միջոցով սկսում են ցուցահանդեսի ձևավորման աշխատանքները: Բոլոր պլակատները, եքսպոնատները, լողունդները և այլն պիտի այնպիսի ձև ու ծավալ ունենան, վոր հնարավոր լինի մի վայրից մի ուրիշ վայր փոխադրելու: Բազմակողմանի ցուցահանդեսների կազմակերպումը սովորաբար կատարվում է նշանավոր տոների կապակցությամբ: Այդ ձևի մասսայական աշխատանք պիտի անսլայման կատարեն քաղաքային ստացիոնար կիսոնները, իսկ ակումբներն ու գյուղերը կարող են կազմակերպել համամատարա փոքր ծավալի ցուցահանդես, վորը գերազանցապես լուսարանում է տվյալ գյուղի, կամ ձեռնարկի նվաճումներն ու թերությունները:

ԿԻՆՈ ՍԵԱՆՍԻ ՄԻՋՈՑԻՆ ՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Կինո սեանսի միջոցին տարվելիք մասսայական աշխատանքը վոչ միայն լրացնում է ցուցադրման սկզբին տարած աշխատանքները, այլև նկարում շրջափված խողիրներն ավելի հասկանալի դարձնելու, նրաներգործությունն ավելի ազդու և խորը դարձնելու

կարևոր միջոցն է: Բացատրական-մասսայական աշխատանքը տվյալ դեպքում ամբողջությամբ պետք է բղխի ցուցադրվող նկարի բովանդակությունից:

Կինո աշխատողը կամ բացատրական աշխատանքի համար առանձնացված ընկերը, նախորոք պիտի ուշադրությամբ դիտի նկարը, կամ կազմված լիբրետտոյի միջոցով մանրամասն ծանոթանա նկարի բովանդակության հետ, այլապես միանգամայն հակառակ արդյունք կտա այնպիսի բացատրությունը, վորը տրվում է առանց նախնական դիտումի:

Սեանսի միջոցին տարվելիք աշխատանքների ամենամասսայականացված ձևը՝ դա մակագրությունները ընթերցումն ու մեկնաբանումն է: Բայց այդ ձևն իր ազդեցությամբ չափազանց աննշան է: Այդ իսկ պատճառով, դրա հետ միասին, անսլայման անհրաժեշտ է ցուցադրմանը զուգընթաց տալ նաև համառոտակի բացատրական՝ նկարի բովանդակության շուրջը: Բնականորեն բացատրականի բնույթը, շրջանակը պետք է բղթեցնել դիտողների զարգացման բնդհանուր մակարդակից: Որինակ՝ յեթե հանդիմականները գերազանցապես բավականաչափ հասունացած ինտելիգենտ մարդիկ են, ապա նրանց համար այդպիսի բացատրությունը միանգամայն ավելորդ է և ձանձրալի, այդպիսի դեպքում կարելի չի հրաժարվել բացատրությունից:

Պատմական, գիտական, տեխնիկական և մասնագիտական նկարներն անսլայման անհրաժեշտ է զուգակցել կինո-դաստիսուսությամբ: Այդպիսի դեպքում նկարի ցուցադրումն ամբողջապես պետք է յենթարկված լինի գեկուցման պլանին, վորպես ոժանդակ նյութ և ցուցադրվի գեկուցման պահանջին համապատասխան:

Այդ աշխատանքների մեջ անհրաժեշտ է լայնորեն ներգրավել տվյալ շրջանի, գյուղի ուսուցչությանը:

գլուղատնտեսին, բժշկին, տեխնիկին և մյուս կարևոր
ուժերին: Ինչպես կինո աշխատողները, նույնպես և
զրջանի կուսակցական-խորհրդային կազմակերպու-
թյունները պետք է աշխատեն շրջիկ կինոյի հետ ուղար-
կել նաև համապատասխան ուժ՝ կինո մասսայական
աշխատանքների—գեկուցումների համար:

Լ ՈՒՍԱԹԵՐԹ

Կինո մասսայական աշխատանքներում առանձ-
նակի կարևոր տեղ է գրավում լուսաթերթը: Լուսա-
թերթի միջոցով չափազանց հեշտանում է նկարի բո-
վանդակութունը շաղկապել տվյալ գլուղի, ձևաբեկի
աշխատանքների դրվածքի հետ, պատկերավոր կերպով
և քաղմակողմանիորեն լուսաբանել տեղական խնդի-
րները, հետևաբար աշխատավորության զգուցումն
ույնուհանդերձ մորիլիզացիայի յենթարկել օրվա հրատապ
խնդիրների շուրջը, խարազանել, մերկացնել դասա-
կարգային թշնամուն և նրա գործակալներին:

Ինչպես են կազմակերպում այդ աշխատանքը:
Տվյալ գլուղի կուլտ բանակայինները—լիազորները,
նախորդ ծանոթանալով առաջիկայում ցուցադրվող
նկարի բովանդակությանը, հավաքում են նույնանման
նյութեր և լողունգներ, դիադրամներ, նկարներ, մա-
կագրություններ և կարիկատուրանների ձև տալով,
խնամքով գրում են փչացած պլյոնկայի վրա և վորպես
լրագիր ցուցադրում, կամ կինոյի սկզբին, կամ վերջում.
ցանկալի յե վերջում, վորպեսզի շաղկապումն ավելի
արդյունավետ լինի:

Ընդունենք, վոր նկարը ցույց է տալիս բամբակի
հավաքի աշխատանքները: Այդ դեպքում լուսաթերթը
պետք է սկսել այսպես.—«Մենք տեսանք, թե ինչպես

պետք է պայքարել բամբակի բերքը հավաքելու հա-
մար: Այժմ տեսնենք թե մեր կոլխոզն ինչպես է կա-
տարում այդ աշխատանքը և ով ինչպես է պայքարում
բամբակի հաջող բերքահավաքի համար: Ովքեր են, վոր
խանգարում են բամբակի հավաքը» և այլն: Մասսա-
յական աշխատանքի այս ձևի գործադրումը կատարվել
է Ուրալում և ուրիշ վայրերում և փայլուն արդյունք-
ներ է տվել: Այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է լայ-
նորեն ոգտվել նաև այդ ձևից: Այդ ձևի կենսագործումը
պիտի ձևաարկեն շրջանային կինո բաղանիքը, ոգտա-
գործելով շրջ. լրագրի, հողբաժնի տվյալները: Կազմված
լուսաթերթը շրջիկի հետ ուղարկվում է գլուղերը:
Այդպիսի դեպքում լուսաթերթի միջոցով լուսաբանվում
են վոչ միայն մեկ գլուղի, այլ ամբողջ շրջանի աշխա-
տանքների պատկերը: Դա մի կարևոր միջոց է դրական
փորձի փոխանակման համար:

ՍԵԱՆՍԻՑ ՇԵՏՈՑ ՏԱՐՎԵԼԻՔ ԿԻՆՈ-ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Զրույցների, դասախոսությունների և քաղմար-
տերի կազմակերպումով, մենք հանդիսատեսի մեջ միա-
ժամանակ առաջացնում ենք մի շարք հարցեր, թե
ընդհանուր բնույթի և թե իր շրջապատին վերաբերվող
առորյա խնդիրների շուրջը: Բնական է, վոր նա ան-
պայման պիտի շահագրգռվի, պարզելու առաջադրված
խնդիրների ճշտությունը, ստանալու ճիշտ պատասխան
իրեն հուզող հարցերին, ստանալու իր վաղվա անելիք-
ների մասին հստակ և գործնական ցուցմունքներ:
Յինո-դաչտիարակչական-պրոպագանդիստական աշ-
խատանքներն ավելի գորեղ ներգործություն կունենան,
հանդիսատեսին ավելի կհամախմբեն պրակտիկ խնդիր-

ների կենսագործման շուրջը միայն այն դեպքում, յերբ հանրագումարի բերվեն սեանսի սկզբին և միջոցին կատարված մասսայական աշխատանքները, յեթե այդ աշխատանքները կխորացվեն սեանսի վերջում կազմակերպվելիք մի շարք մասսայական-դաստիարակչական աշխատանքներով: Սեանսի վերջում ձեռնարկվելիք աշխատանքները միաժամանակ պիտի նպատակ ունենան կազմակերպելու հանդիսատեսի ակտիվ վերաբերմունքը՝ հանդես կինո նկարի: Հանդես բերելով դիտող հասարակության ակտիվ վերաբերմունքը ցուցադրվող նկարի շուրջը և լրջորեն հաշվի առնելով նրանց դիտողությունները, կինո մասսավիելը զբաղով իսկ հնարավորություն կունենա պարզելու հասարակության կուլտուրական մակարդակը, նրա պահանջները, նրանցում յեղած տրամադրությունները, հուզող հարցերը և այլն, հետագայում ավելի նպատակահարմար ձևով կազմակերպելու իր աշխատանքները, մասսայի կուլտուրական պահանջներին ավելի համապատասխանող ռեպերտուար կազմելու:

Այժմ քննենք այդ աշխատանքների կազմակերպման մի քանի ձևերն ու նրանց բովանդակությունը:

Սեանսի սկզբին կազմակերպվող քաղաքները և վիկտորինաները բնականորեն հանդիսատեսի ուշադրությունն առնող և այս կամ այն չափով բեկոտում են նկարում շոշափվող խնդիրների վրա: Այդ լարվածությունը պահպանելու և ապա սեանսի վերջում կազմակերպվող աշխատանքներին ակտիվ մասնակից դարձնելու համար, անհրաժեշտ է առաջադրված հարցերին տրված պատասխանների ճշտությունը լուսաբանել սեանսի վերջում, միաժամանակ զննելով հանդիսատեսների քննադատությունը ցուցադրված նկարը: Այդ աշխատանքների դեկավարությունը պետք է կատարի պատրաստված ըն-

կեր, (անպայման պետք է դեկավարի այն ընկերը, ով սկզբին տարել է մասսայական աշխատանքների դեկավարությունը): Քննադատությունը պետք է սկսել պարզ դրույցի ձևով և դեկավարը պետք է անպայման զրույցը և յեկույթները տանի վորոշ ուղղություն, լուծելու առաջադրված խնդիրները, շաղկապի տեղի խընդիրներին հետ և լայնորեն լուսաբանի տեղական փաստերը, իսկ վերջում դեկավարը պետք է ամփոփի և յեզրակացություններ հանի:

Զրույցի կամ դիսպուտի միջոցին անխուսափելիորեն կառաջանան այնպիսի հարցեր, վորոնց պատասխանը կարող է դեկավարը չգիտենալ: Այդպիսի դեպքերում նա պարտավոր է հարցի պատասխանը հետաձգել: Հաճախ վորոշ ընկերներ դատում են այսպես.— «պատասխանիր վատհորեն, թեկուզ՝ սխալ, վոր հեղինակությունը չընկնի»: Այն դեպքում, յերբ քննադատությունը կազմակերպվում է առանց նախնական հարցերի առաջադրման, դեկավարը պարտավոր է նկարի հանդուցային խնդիրների շուրջը ներածական խոսք ասել, այդ խնդիրները սերտորեն շաղկապելով տեղական հարցերին հետ: Ներածականից հետո արդեն սկսվում է հանդիսատեսների յեկույթները նկարի շուրջը: Չափազանց ցանկալի և նպատակահարմար է քննադատությունը կազմակերպել սեանսից անմիջապես հետո, վորովհետև այդ միջոցին, ինչպես սեանսի սկզբում առաջադրված խնդիրները, նույնպես և նկարի թողած ապավորությունները դեռ ևս թարմ են հանդիսականների ուղեղներում:

Քննադատություն միջոցին անկասկած հավաքվելու յեն մի շարք արժեքավոր նյութեր, դիտողություններ և առաջարկներ ինչպես նկարի, նույնպես և տվյալ վայրի համապատասխան խնդիրների մասին:

Միանգամայն անհրաժեշտ է վոչ միայն սահմանափակվել այդ բոլորն ի մի ամփոփելով վերջին խոսքում, այլև համապատասխան գործնական աշխատանք ծավալել դիտողությունները և առաջարկները կենսագործելու ուղղությամբ: Զրույցի ղեկավարը, մասնավոր կարծիքները և հանդիսատեսների հետ միասին այդ բոլորը ձևակերպել և հանձնարարել համապատասխան կազմակերպություններին կատարելու: Չափազանց նպատակահարմար է հենց նույն միջոցին աշխատանքներն այնպես կազմակերպել, վոր ինչպես առանձին աշխատողները, նույնպես և կոլտնտեսային, խորհրտնտեսային առանձին բրիգադները, կամ ողակները, վերջում կոնկրետ պարտականություն ստանձնեն իրենց աշխատանքների վերաբերյալ, վորպիսին պետք է ձևակերպել իրենց սոցիալական պայմանագիրը, վորի կիրառման վրա հսկում է կոլտնտեսության դիրեկցիան կամ այլ կազմակերպություն:

Հնարավոր է նաև կազմակերպել կոլեկտիվ ռեցենզիա: Տվյալ դեպքում աշխատանքները պետք է տարվեն նկարը բազմակողմանորեն վերլուծելու, նրա դադափարական կողմը կուսակցականորեն ճիշտ գնահատելու ուղղությամբ: Մասնաշաղկան աշխատանքները ղեկավարողի անմիջական խնդիրը տվյալ դեպքում պետք է լինի ոժանդակել հանդիսատեսին ըմբռնելու կինո մատերիալի հանգուցային խնդիրները, լրիվ և ամբողջական դադափար կազմելու ցուցադրվող նկարի մասին: Դրա համար նա պարտավոր է ցուցադրման սկզբին 10—15 րոպեյով ներածական խոսք ասել նկարի հանգուցային խնդիրները շուրջը և ապա առաջադրել մի քանի հիմնական հարցեր, վորոնց շուրջը պետք է արտահայտվեն հանդիսատեսները: Սեանսից հետո անպայման պետք է բացել մտքերի փոխանակություն:

Կարևոր է հաշվի առնել, ինչ նոր բան տվեց նկարը դիտողին, ինչը դուր յեկավ նրան տվյալ նկարում: Այդ բոլորից հետո ղեկավարն ի մի յե ամփոփում արտահայտված կարծիքները, գրանցում դիտողությունները: Այդ տեսակետից նկարի աղբյուրնակ կոլեկտիվ գնահատումը խոշոր ոժանդակություն ցույց կտա կինո արտադրությանը: Ինչպես կինոյի, նույնպես և տվյալ ձեռնարկի, գյուղի, կոլտնտեսության աշխատանքների մասին արված դիտողությունների կենսագործման, նրան տված ոգուտները մասին, անպայման կինո մասնաշաղկան աշխատողը պարտավոր է այս կամ այն ձևով տեղյակ պահել հանդիսատեսներին, հաշվետու դառնալ դիտողների առաջ: Չափազանց անհրաժեշտ է կինո մասնաշաղկան աշխատանքներում ոգտագործել մամուլը: Կատարված և կատարվելիք մասնաշաղկան աշխատանքների մասին անհրաժեշտ է հաճախակի հոդվածներ, լրագրական իմֆորմացիաներ տպագրել տեղական մամուլում: Կոլեկտիվ ռեցենզիան, վորպես կազմակերպված հասարակական կարծիք, նույնպես պետք է տպագրել տեղական լրագրում: Միաժամանակ անհրաժեշտ է լրագրի միջոցով հաշիվ տալ հասարակայնությանը՝ արված առաջարկների կենսագործման մասին: Հաշվետվության այդ ձևը բնականորեն մեծ ակտիվություն կառաջացնի հանդիսականի մեջ: Յեթե նա տեսնում է, վոր իր առաջարկներին մոտենում են խնամքով և չեն թողնում անհետևանք, ապա նա մյուս անգամ ավելի ակտիվ մասնակցություն կունենա նկարների քննարկմանը:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼ ԴԻՏՈՂԻՆ

Կինո աշխատանքների վորակի ցածրությունը պիտի բացատրել նաև նրանով, վոր դեռևս մեզ մոտ չի ստեղծված կազմակերպված հասարակայնություն:

կիներդ շուրջը: Մենք մինչև հիմա կանոնավոր չենք
զբաղվել դիտողի ուսումնասիրութեամբ, նրա դիտողու-
թյուններին, կարծիքներին և գեղարվեստական պահանջ-
ներին հաշվառման խնդիրներով: Իսկ այդ հաշվառումը
կարևորագույն նշանակութիւն ունի միայն կիներ
սպասարկման կարգավորման, այլ և կիներ արտադրու-
թյան համար: Այդ դիտողութիւններին, առաջարկներին
միջոցով անպայման կիներ ստեղծագործական պերսոնալը
հնարավորութիւն կունենա մոտիկից ծանոթանալ դի-
տող հասարակութեան գեղարվեստական պահանջներին
և դրան համապատասխան արտադրանք կտա: Անկա-
կած դիտողի ուսումնասիրութեան ուղղութեամբ նշված
կիներ մասսայական աշխատանքները բավականին հա-
րուստ նյութ կարող են լինել, բայց դա ամենևին չի
նշանակում, վոր կիներ մասնավոր կհատկապես չպիտի
զբաղվել դիտողի բաղմակողմանի ուսումնասիրութեամբ
խնդրով և միայն պիտի բավականանա դիտողներին,
դասախոսութիւններին, քաղ մարտերին տված նյութե-
րով: Մենք պիտի լրջորեն ուսումնասիրենք դիտող հա-
սարակութիւնը, հաշվի առնենք նրա պահանջները
և այլն:

Դիտողի ուսումնասիրութեան մի քանի ձևեր գո-
յութիւն ունի: Ամենանպատակահարմար ձևերից մեկը
դա՝ անկետային ուսումնասիրութիւնն է: Անկետայի
միջոցով կարելի չէ մեծ թիւով մարդ ընդգրկել և ստաց-
ված նյութերը հեշտ և մի հայտարարի բերել: Դրա հա-
մար անկետան պիտի գրվի կարճ, հասկանալի, հար-
ցերը պիտի դնել այնպես, վոր լրացնողը կարողանա
մի քանի խոսքով պատասխանել: Պետք է անկետան
բաժանել ձրի և ամբողջ առդիտորիային: Այս մաս-
սայական աշխատողը սեանսի սկզբին բացատրել անկե-
տայի նպատակը և կոչ անի ակտիվ մասնակցելու աշ-
խատանքներին:

Անկետան պիտի կազմված լինի մոտավորապես
հետևալ հարցերով.—

1. ազգանուն, անուն.

2. հասակը.

3. սոցիալական դրութիւնը (բանվոր, կուտնտե-
սական, ծառայող, մեքանիկոս, այլք, և այլն—ընդգծել).

4. մասնագիտութիւն.

5. կրթութիւն.

6. ի՞նչ նկարներ ե դիտել առաջներում.

7. ի՞նչ թերութիւններ եք դիտել տվյալ նկարում.

8. ձեր կարծիքը ցուցադրման պրոցեսի մասին.

9. ձեր ցանկութիւնները՝

ա) նկարի մասին.

բ) ցուցադրման մասին.

գ) քաղուսաշխատանքի մասին:

2-րդ և արժեքավոր ձևը դիտողի անհատական
ուսումնասիրութեան բնագավառում հանդիսանում է
«դիտողների դիրքը» կամ «դիտողների գնահատական-
ների դիրքը»-ը: Այս ձևը, չնայած հասարակ և, ուրեմն՝
գործադրելի բոլոր կիներում, բայց ավելի որոշակի-
վորեն է զբաղվում դիտողի վերաբերմունքը դեպի
նկարը, կամ կիներ մասսայական աշխատանքը: Դրա
համար հարկավոր է աչքի ընկնող տեղում դնել մի
ընդհանուր տետր, մատիտ և համապատասխան լոգուն-
գով հրավիրել դիտողին գրի առնելու իր տպավորու-
թիւններն ու առաջարկութիւնները նկարի մասին:
«Դիտողի դիրքը» իր շոշափելի արդյունքները կտա
միայն այն ժամանակ, յերբ կիներ կազմակերպութիւն-
ները վոչ միայն հաշվի չեն առնում բոլոր արժեքավոր
դիտողութիւնները, այլ և այն ժամանակ, յերբ դործի
կվերածվեն այդ առաջարկները և դիտողութիւնները:
Այդ ձևն ավելի արդյունավետ դարձնելու համար, հար-

կալոր ե ինֆորմացիա տալ դիտողներին՝ առաջարկու-
թյունների կենսագործման ընթացքի մասին:

Այնուհետև հարկավոր ե կինոներում ունենալ
դիտողությունների ու առաջարկությունների հատուկ
արկղներ, առաջինը՝ նկարը հավանողների և Զ-րդը՝
չհավանողների համար — համապատասխան մակագրու-
թյամբ:

Դիտողի ուսումնասիրության կարևորագույն մի-
ջոց ե պատի լրագիրը: Լրագրի միջոցով անհրաժեշտ ե
լուսաբանել «դիտողի գրքի» առաջարկները, նբանց
կենսագործման արդյունքները, առանձին ոեցեմդիա-
ներ և այլն: Պատի լրագիրը միաժամանակ հնարավո-
րություն ե ընձեռում խորհրդային հասարակայնու-
թյուն ստեղծելու կինոյի շուրջը և ստեղծելու մշտական
ակտիվ:

Բացի նշված ձևերից գոյություն ունի մի շարք
այլ ձևեր ևս. վերջում կանգ առնենք դիտողների կոն-
ֆերանսների վրա և վերջացնենք:

Դիտող հասարակության կոլեկտիվ ուսումնասիր-
ման ամենակարևոր միջոցը — դա դիտողների կոնֆե-
րանսների կազմակերպումն ե: Դիտողների կոնֆերանս-
ներում անհրաժեշտ ե քննության առարկա դարձնել
վոչ միայն առանձին կինո նկարներ, այլ և մի շարք
ընդհանուր կարգի խնդիրներ, ինչպիսիք են՝ սցենա-
րիաների քննարկումը, կինո խրոնիկայի հերթական
խնդիրները, թեմատիկ պլանը, կինո-աշխատողի հուշ-
վետու գեկուցումը, կինո մասսայական աշխատանք-
ների խնդիրները և այլն:

Կասկած չի կարող լինել, վոր այդ բոլոր աշխա-
տանքները հաջողությամբ, առանց քաղաքական սխալ-
ների կատարելու համար, պետք ե շրջանային կուսակ-
ցական, կոմբերտական կազմակերպությունները, Մ.Տ. Կ

քաղաքաժիններն ամենակալիվ և ամիջական մասնակ-
ցությունն ունենան, դեռ ավելին, անմիջականորեն
դեկավարեն այդ աշխատանքները: Նշված կինո մաս-
սայական աշխատանքների բոլոր ձևերը հնարավոր չե,
ի հարկե, լրիվ չափով կիրառել թե գյուղում և թե քա-
ղաքում: Պետք ե շեշտել, վոր մասսայական աշխատանքի
այս կամ այն ձևերի կիրառումը նախ և առաջ կախ-
ված ե այն բանից, թե ինչպիսի ուժեր ունի տվյալ
վայրը, ապա՝ ինչպիսի դարգացման մակարդակ ունի
հանդիսատեսը և այլն: Դրա համար ել մասսայական
աշխատանքի այս կամ այն ձևի ընտրությունը, վորը
պիտի բղխի նկարի բովանդակությունից, թողնում
ենք մասսայական աշխատողի հայեցողությանը: Դրա
հետ միասին պետք ե շեշտենք, վոր նկարի բովանդա-
կության համառոտակի լուսաբանումը, մակագրու-
թյունների ընթերցումը, անհատական, խմբակային
ազդեցիկան, թեթե խնդիրների շուրջը քաղ-մարտի,
վիկտորինայի կազմակերպումը — սեանսի վերջում տպա-
վորությունների հաշվառումը և այլն հնարավոր ե
անհրաժեշտ ե կենսագործել դերապանցապես գյուղում
և բանվորական ակումբներում: Միանգամայն հնա-
րավոր ե այդ վայրերում կենսագործել նաև դիտող-
ների ուսումնասիրության բոլոր ձևերը:

Քաղաքային կինոներում պետք ե խուսափել բո-
վանդակության բացատրությունից, լայնորեն կիրառել
դասախոսությունների, դիսպուտների, կոլլեկտիվ ոե-
ցեմդիաների, ծավալուն ցուցահանդեսների սխեմներ
և այլն: Այս բոլորն ամենին չի նշանակում, վոր գյու-
ղում պիտի հրաժարվել, ասենք, դասախոսությունների
ձևից: Ընդհակառակը, դիտական և ազդեցիկական
նկարները պիտի շրջապատվեն դասախոսությամբ: Մի-
քանի խոսք հատկապես կոմբերտության մասնակ-

ցուցեցան մասին: Հայտնի յե, վոր կոմյերիտմիութեանը կուլտուրական հեղափոխութեան առաջամարտիկն ե: Մյդ իսկ պատճառով նա պիտի լինի կինո մասսայական աշխատողի առաջին շարքերում: Հենց այդ գերից յենեկով, Հայաստանի կոմյերիտմիութեան Կենտրոնական Կոմիտեն վորոշել է կինո մասսայական աշխատանքների շեֆութեանը դնել կոմյերիտ միութեան շրջանային կազմակերպութեաններին վրա: Ահա այդ վորոշումը.— «Առաջարկել շրջկոմներին և բջիջներին վերցնել շրջիկ կինոների շեֆութեանը, վորը կոմկրեստ պետք է արտահայտվի նրանով, վոր շրջիկ կինոն գյուղ գնալիս բջիջը պարտավոր է կազմակերպել նրա շուրջը քաղաքի աշխատանքներ, ստեղծել հարմարութեաններ մեխանիկի համար (սնունդ, գիշերելու տեղ) և կառավարութեան վորոշման հիման վրա, տեղական խորհրդրային որդանների հետ կազմակերպել շրջիկ կինոյի փոխադրման գործը մի գյուղից մյուս գյուղը: Մենք համոզված ենք, վոր այս բայելիկյան վորոշումը շրջանային և տեղական կոմսոմոլի կազմակերպութեաններն իրական գործ կգործեն և վերջ կդնեն այն խայտառակ վերաբերմունքին, վորը հաճախ հանդես է գալիս գեպի կինո մեխանիկը:

ՋԱԽՋԱԽԵԼ ՈՊՈՐՏՅՈՒՆԻՍԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԼՐՁՈՐԵՆ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՎԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ

Այդ ամբողջը ցույց է տալիս, վոր կինո մասսայական աշխատանքները կազմակերպող ընկերոջ առաջ դրված են բազմակողմանի, խիստ կարևոր և պատասխանատու խնդիրներ: Կինո մասսավիկը, դա իդեոլոգիական ֆրոնտի մարտիկ է հանդիսանում: Այս բանը պիտի գիտակցել: Անհրաժեշտ է կրկին ընդգծել, վոր

ձեռնարկվելիք աշխատանքները պահանջում են, վոր կինո մասսավիկը լրջորեն պատրաստվի, խորանա խնդիրների մեջ և նախապատրաստի իր ողակները: Հապճեպութեանն ու անփութութեանն այստեղ խիստ վտանգավոր են և կարող են լուրջ քաղաքական սխալների հանգել և այդպիսով փչացնել ամբողջ գործը:

Կինո մասսայական աշխատանքներին խոշոր չափով խանգարում է բավականաչափ տարածված միտնգամայն վտանգավոր հանգամանքը, վոր այդ աշխատանքները թերազնահատում են, չեն կարողանում լրջորեն գնահատել կինոյի և նրա շուրջը ծավալվոն մասսայական աշխատանքների խոշորագույն քաղաքական, դատարարակչական նշանակութեանը 2-րդ հընգամյակի խնդիրների կենսագործման ասպարիզում: Արա հետ միասին խոշոր արգելակ է նաև կինո կազմակերպութեաններում բավականաչափ արժատացած նեպոմանական-առևտրական տրամադրութեանները: Համ Կենտկոմն իր 33 թ. մայիսի 7-ի վորոշման մեջ այդ մասին գրել է, «կինոֆիկացիայի այդ բոլոր թեթութեաններն արդյունք են այն բանի, վոր կինո կազմակերպութեանները գյուղի սպասարկումը դիտում են վորպես անշահավետ և անիծյալ մի գործ, իսկ մի շարք կազմակերպութեաններ (տեղական գործկոմները) կինո աշխատանքը համարում են կիսաբարեգործական անալայման—ձրի սպասարկում»: Կասկածից վեր է, վոր գյուղի կինո սպասարկման բարելավումը, կինո մասսայական աշխատանքների ծավալումը հնարավոր է միայն այն դեպքում, յերբ կուսակցական կազմակերպութեանները վճռական պայքարով կշախմախեն այդ ոպորտյունիստական տրամադրութեանները և անհրաժեշտ հասարակայնութեան կատեղեն կինոյի շուրջը:

Պայքարելով այդորինակ տրամադրություններ
և պրակտիկայի դեմ, կուսակցական, կոմյեբիտական
կազմակերպություններ, Մ. Տ. Կ. քաղաքայիններ, կինո
աշխատողների խնդիրը պիտի լինի լայնորեն ոգտա-
գործել կինոն «վորպես պուզում ամենորյա քաղա-
քական-կուտուրական աշխատանքների կազմակերպ-
ման գործիք, վորպես լավագույն միջոց միլիոնավոր
կոլտնտեսականներին և սովխոզներին սովորեցնելու
սոցիալիստական խաշոր հողագործության ձևերը, պու-
շատնտեսական բարդ մեքենաների խնամքի կազմա-
կերպումն ու ոգտագործումը և ագրոտեխնիկան դյու-
շատնտեսության մեջ կիրառելու գործում» (Կենտկոմի
նույն վերոշումից)։ Իսկ այդ նպատակի կենսագործման
լավագույն ուղին՝ կինո-մասսայական աշխատանքների
ծավալումն է։

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0308298

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊ.

357

Ա. ԿԻՐԱԿՕՅԱՆ

Массовая кино работа

Сельхозгиз

1984

Эривանь